

rült. Hogy aztán mások hogyan értékelik, azt nem tudom, de én meg vagyok vele elégedve.

Most pedig sok szerencsét és jó egészséget kívánva maradok az igazság tisztelője:

GYOVAI PÁL
Mindszent

Olyan, mint a legtöbb kubikos. Nem nagy testi erő kellett ehhez a munkához, hanem szívósság, kitartás. Hegyoldalnyi földkupacokat elhordott, három talicskát elszaggatott, a negyedik „kenyérkereső társa” vele együtt öregedett ki a munkából.

Élete olyan, mint sok más földmunkás társáé: napszámos, aratórészes, majd vándormunkásként bejárja az egész országot. Hetvenkilenc éves koráig mindennapi történet. Akkor történik valami nem mindennapi: leírja az élete történetét. De ezt is olyan magától értetődően teszi, mintha csak a szomszéd faluba, kubikra menne. Olyan természetesen, ahogyan élete útját, kubikotalicskát tolvaj megjárta.

Az ösztönzést Tóth Emma tanárnő, a mindszenti honismereti szakkör vezetője adta. Hogy Gyovai Pál bácsi ne vigye sirba gazdag élettapasztalatát, Tóth Emma élete leírására buzdította. Két 40 lapos, kékfedeű füzetet teleírt, még a harmadik is félig megtelt a nehéz kézzel szántott betűbarázdákkal.

S mit csinálhat még az öreg kubikos? Erről már ő maga vall, hallgassuk meg: „...unalomban hozzáfogtam egy kissé nehezebb munkához, és faragtam egy házát elhagyott nőt és gyermekét — köből. Ezeket is átadtam a múzeumnak... Ki hogyan ítéli meg, mennyire értékeli, nem tudom, de mint első munka egy buta ember kezéből, előttem mégis érték.” — Számunkra is az. Gyovai Pál 1967-ben a Csongrád megyei képzőművészeti körök kiállításán köből faragott szobraiért dícsérő oklevelet kapott, 1970-ben megkapta a „Népművészet Mestere” kitüntetést. Budapesten parasztfestőkkel együtt szerepelt a Népművelési Intézet által rendezett tárlaton. Mindössze hat szobrot faragott. Nehéz munkálatú a terméskő, de talán még nehezebb hozzájutni. Most is szűkében van, nyolcvanhat évesen várja, hogy megmunkálni való követ kapjon, amibe belevésheti kedvelt alakjainak sajátos, szögletes vonásait.

Gyovai Pál élete a munkában teljesedett ki, egyik képviselője ő annak a paraszti nemzedéknek, amely előtt a munka, a látástól vakulásig végzett kétkézi munka volt az ember, a becsület fokmérője. Amit ezen felül nyolcvanadik évén túl, a csőszségből is kiöregedve adott, az már ráadás. Olyan „ráadás”, amit csak ő adhatott, későbbi falusi nemzedék már nem nyújthat — mert az ő ráadása (teljesítménye) mesterkéletlen, manipulációtól mentes megnyilatkozás, melyhez hasonlót utána járó évjاراتoktól már aligha várhatunk.

